

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Број захтева _____

Датум _____

СЕНАТУ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ
- Посредством Већа научних области друштвено-хуманистичких наука

ПРЕДЛОГ ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ РЕДОВНОГ ПРОФЕСОРА
(члан 65 Закона о високом образовању)

**I - ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ ПРЕДЛОЖЕНОМ ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ
РЕДОВНОГ ПРОФЕСОРА**

1. Име, средње име и презиме кандидата **Зорица, Петар, Томић**
2. Ужа научна, односно уметничка област за коју се наставник бира **Комуникологија, предмет
Комуникологија**
3. Радни однос са пуним или непуним радним временом **пуним**
4. До овог избора кандидат је био у звању **ванредног професора**
у које је први пут изабран **22. 3. 2003.**
за ужу научну, односно уметничку област /наставни предмет **Комуникологија, Комуникологија**

II - ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ТОКУ ПОСТУПКА ИЗБОРА У ЗВАЊЕ

1. Датум истека изборног периода за који је кандидат изабран у звање **17. 11. 2013.**
2. Датум и место објављивања конкурса **9. 6. 2010.** „Послови“
3. Звање за које је расписан конкурс **редовни професор**

**III - ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ ЗА ПРИПРЕМУ ИЗВЕШТАЈА
И О ИЗВЕШТАЈУ**

1. Назив органа и датум именовања комисије **Изборно веће Филолошког факултета
Универзитета у Београду, 26. 5. 2010.**

2. Састав Комисије за припрему извештаја:

Име и презиме	Звање	Ужа научна, односно уметничка област	Организација у којој је запослен
---------------	-------	---	-------------------------------------

- 1) **др Јасна Јанићијевић**, редовни професор, предмет Културологија, Филолошки факултет Универзитета у Београду;
- 2) **др Бесим Спахић**, редовни професор, предмет Комуникологија, Филозофски факултет Универзитета у Сарајеву;
- 3) **др Новица Милић**, редовни професор, предмет Семологија медија, Факултет за медије и комуникације Сингидунум универзитета;
- 4)

3. Број пријављених кандидата на конкурс **1**

4. Да ли је било издвојених мишљења чланова комисије **не**

5. Датум стављања извештаја на увид јавности **29. 9. 2010.**

6. Начин (место) објављивања извештаја **огласна табла Факултета, интернет презентација Факултета**

7. Приговори **није било**

IV - ДАТУМ УТВРЂИВАЊА ПРЕДЛОГА ОД СТРАНЕ ИЗБОРНОГ ВЕЋА ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА - 24. 11. 2010. год.

Потврђујем да је поступак утврђивања предлога за избор кандидата **др Зорице Томић** у звање **редовног професора** за **ужу научну област Комуникологија, предмет Комуникологија** вођен у свему у складу са одредбама Закона, Статута Универзитета и Статута факултета и Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду.

Д Е К А Н
ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА

Проф. др Александра Вранеш

Прилози:

- 1 Одлука изборног већа факултета о утврђивању предлога за избор у звање; бр. 2901/1 од 26. 11. 2010.
- 2 Реферат комисије о пријављеним кандидатима за избор у звање 1352/2 од 29. 9. 2010.
- 3 Сажетак реферата комисије о пријављеним кандидатима за избор у звање;
- 4 Доказ о непостојању правоснажне пресуде о околностима из чл. 62.ст.4. Закона

На основу члана 127 и 131 Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду и члана 65 Закона о високом образовању, Изборно веће Филолошког факултета на седници одржаној 24. новембра 2010. године, донело је

О Д Л У К У

Изборно веће Филолошког факултета прихвата позитиван извештај Комисије и предлаже да Веће научних области друштвено-хуманистичких наука да мишљење да се др Зорица Томић, ванредни професор, може изабрати у звање редовног професора за ужу научну област Комуникологија, предмет Комуникологија на Семинару за друштвене науке Филолошког факултета Универзитета у Београду.

Доставити:

- Именованом-ој,
- Одсеку за опште и правне послове,
- Универзитету у Београду,
- Архиви.

Д Е К А Н
ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА

Проф. др Александра Вранеш

С А Ж Е Т А К
ИЗВЕШТАЈА КОМИСИЈЕ О ПРИЈАВЉЕНИМ
КАНДИДАТИМА ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ

I - О КОНКУРСУ

Назив факултета: ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ, Универзитет у Београду
Ужа научна, односно уметничка област: КОМУНИКОЛОГИЈА
Број кандидата који се бирају: 1.
Број пријављених кандидата: 1.
Имена пријављених кандидата:
1. Зорица ТОМИЋ

II - О КАНДИДАТИМА

Под 1.

1) - Основни биографски подаци

- Име, средње име и презиме: Зорица ТОМИЋ
- Датум и место рођења: Београд, 1960
- Установа где је запослен: Филолошки факултет
- Звање/радно место: ванредни професор
- Научна, односно уметничка област: Комуникологија

2) - Стручна биографија, дипломе и звања

Основне студије:

- Назив установе: Филозофски факултет
- Место и година завршетка: Београд, 1983

Магистеријум:

- Назив установе; Филолошки факултет
- Место и година завршетка: Београд 1989
- Ужа научна, односно уметничка област: Социологија књижевне рецепције

Докторат:

- Назив установе: Филозофски факултет
- Место и година одбране: Београд, 1996
- Наслов дисертације: *Мушка култура и тоталитарна свест*
- Ужа научна, односно уметничка област: културна антропологија

Досадашњи избори у наставна и научна звања:

1996 доцент за Културологију
2003 ванредни професор за Културологију и Комуникологију
2008 ванредни професор за Комуникологију.

3) Објављени радови

Име и презиме:	Звање у које се бира: редовни професор		Ужа научна, односно уметничка област за коју се	
	Број публикација у којима је једини или први аутор		Број публикација у којима је аутор, а није једини или први	
Научне публикације	пре последњег избора/реизбора	после последњег избора/реизбора	пре последњег избора/реизбора	после последњег избора/реизбора
Рад у водећем научном часопису међународног значаја објављен у целини				
Рад у научном часопису међународног значаја објављен у целини		9 P21-4, P52-3 укупно 14 поена		
Рад у научном часопису националног значаја објављен у целини	3	10 P61-4, P62-6 Укупно 17 поена		
Рад у зборнику радова са међународног научног скупа објављен у целини				
Рад у зборнику радова са националног научног скупа објављен у целини				
Рад у зборнику радова са међународног научног скупа објављен само у изводу (апстракт), а не и у целини				
Рад у зборнику радова са националног научног скупа објављен само у изводу (апстракт), а не и у целини				
Научна монографија, или поглавље у монографији са више аутора	1	6 P13-4 Укупно 20 поена	5	3 P22-3 Укупно 6 поена
Стручне публикације	Број публикација у којима је једини или први аутор		Број публикација у којима је аутор, а није једини или први	
	пре последњег избора/реизбора	после последњег избора/реизбора	пре последњег избора/реизбора	после последњег избора/реизбора
Рад у стручном часопису или другој периодичној публикацији стручног или општег карактера				
Уџбеник, практикум, збирка задатака, или поглавље у публикацији те врсте са више аутора				
Остале стручне публикације (пројекти, софтвер, друго)				

Напомене: 1. Навести у ком часопису са SCI, SSCI или ANCI листе су радови објављени;

2. Квантитативно исказати научне резултате за стицање звања наставника у пољу друштвно-хуманистичких наука, према табелама 1. и 2. које су саставни део Критеријума за стицање звања наставника на Универзитету у Београду.

4) - Оцена о резултатима научног, односно уметничког и истраживачког рада

Разноврстан научни опус кандидаткиње др Зорице Томић у коме су најзаступљеније монографије и студије из области комуникација, јавног мњења, и медија, указује на веома ангажованог научника, заинтересованог за више научних дисциплина почев од културологије и комуникологије па до теоријских претпоставки постмодерне и сајбер друштваа. Она своје теме обрађује са научном акрибијом, при том занимљиво и аргументовано, користећи релевантну домаћу и страну литературу, али и емпиријска истраживања која води са својим студентима. Своје идеје З. Томић излаже јасно и прегледно због чега су неколике њене књиге постале веома тражене на више универзитетских центара у земљи и окружењу. Њен допринос савременој комуникологији, науци још недовољно развијеној у нас, веома је видљив, о чему сведочи интересовање стручне јавности за њене монографије на ту и сличне теме. Запажен је и њен допринос великом пројекту на Филолошком факултету *Рецепција уметности* за који је припремила и објавила неколико сегмената.

Исказано квантитативним показатељима, оцена о резултатима научног и истраживачког рада проф. др Зорице Томић изгледа овако:

$$P10 = P13 \times 4 (5) = 20 \text{ поена}$$

$$P20 = P21 \times 2(4) = 8 + P22 \times 3(2) = 6 = 14 \text{ поена}$$

$$P50 = P52 \times 2(3) = 6 \text{ поена}$$

$$P60 = P61 \times 4(2) = 8 + P62 \times 6 (1,5) = 9 = 17 \text{ поена}$$

Укупно 57 поена

5) – Оцена резултата у обезбеђивању научно-наставног подмлатка

Током своје универзитетске каријере, радећи на неколико високошколских институција (Филолошки факултет, Факултет политичких наука, Мегатренд универзитет, БОШ и ААОМ, Бањалучки универзитет), кандидаткиња је обављала дужност ментора или члана комисије за бројне дипломске, специјалистичке, магистарске и докторске радове. Учествовала је и у изборима за универзитетска звања, посебно млађих сарадника. У 2009 била је ментор за докторску дисертацију Д. Радовановић, одобрену на Филолошком факултету, под насловом *Комуникативне могућности виртуелног света: Интернет заједнице у Србији*.

На Интернет форуму Филолошког факултета где студенти оцењују и коментаришу своје наставнике, кандидаткиња је увек добијала позитивне оцене и похвале студентске популације.

6) – Оцена о резултатима педагошког рада

Током св оје универзитетске каријере, радећи на предметима *Културологија* и *Комуникологија*, кандидаткиња је показала завидну способност у комуникацији са студентима и тиме потврдила да наставне предмете које предаје, поред теоријског домена, продуктивно живи у самој пракси општења са бројним генерацијама студената. С обзиром да је у једном периоду сама изводила предмет *Комуникологија*, др Томић је конципирала нови наставни предмет, а потом уложила и знатан напор и интелектуално умеће да направи примеран уџбеник из свог курса - *Комуникологија*, као и велику студију *Комуникација и јавност*. Објавивши ове студије олакшала је студентима савладавање градива, а широј јавности ставила на увид своје погледе на ове значајне теме у савременој комуникологији и информатичкој култури.

У свом раду стално је настојала да иновира наставу, инвентивно ангажујући саме студенте да раде истраживања и анкете, што је дошло до изражаја у научном пројекту *Рецепција уметности*. Њен допринос овој студији рађен на материјалу који је добила истражујући преференцију уметничког укуса својих студената приказан је у два наврата на међународним скуповима, и објављен у завршној студији. Стална интерактивност у раду са студентима посебно је дошла до изражаја у емпиријском истраживању на самој студентској популацији, што је касније синтетички приказала у својој студији *Пољубац у доба култирања*.

7) – Оцена о ангажовању у развоју наставе и других делатности високошколске установе

Својом укупном делатношћу, као што је горе наведено, кандидаткиња је стално иновирала наставне програме, објављујући монографије из области својих курсева и предмета, радећи у складу са новим принципима наставне праксе, тј. интерактивној улози студената и њиховим укључивањем у наставни процес. За своје предмете урадила је уџбенике који се користе и у другим универзитетским центрима у земљи и окружењу. Активно је учествовала у раду бројних комисија и факултетских тела, и била у више наврата бирана за заменика Семинара за друштвене науке чији је члан. Својим активностима на научном, наставном и друштвеном плану, значајно је допринела самом Семинару, али и факултету уопште.

Напомена: На исти начин приказати кандидата под 2. и сваког следећег пријављеног кандидата

III – ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Својим досадашњим радом, а ту пре свега мислимо на наставно-научну делатност, на објављене књиге које су постале универзитетски уџбеници, али и на значајне монографије и друге радове, као и на укупан ангажман на факултету, др Зорица Томић је испунила неопходне формалне, али и све друге законом прописане услове за звање **редовног професора**. На основу анализе њених научних радова објављених од избора у звање ванредног професора, и позитивног мишљења о тим радовима, као и о њеној наставно-педагошкој активности, стручном и друштвеном ангажману на културним трибинама, у редакцијама стручних часописа, на научним скуповима, комисија је закључила да је кандидаткиња савестан наставник и педагог, вредан научни и јавни радник у домену комуникологије и културологије чиме већ више од две деценије доприноси угледу установе у којој ради. Због свега наведеног, комисија је једнодушно оценила да проф. др Зорица Томић треба да буде изабрана у звање редовног професора за ужу наставно-научну област *Комуникологија*, предмет **Комуникологија**.

Место и датум: Београд, октобар 2010

ПОТПИСИ
ЧЛАНОВА
КОМИСИЈЕ

Др Јасна Јанићијевић
Редовни професор
Филолошког факултета, БУ

Др Бесим Спахић
Редовни професор
Филозофског факултета.
Сарајевског универзитета

Др Новица Милић
Редовни професор
Факултета за Медије и комуникације
Сингидунум универзитета

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА У БЕОГРАДУ

На основу Одлуке Изборног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду бр. 1225/1, од 01.06.2010, а у складу са чланом 65 Закона о високом образовању и чланом 116 Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду, изабрани смо у Комисију за избор кандидата који су се јавили на конкурс за редовног професора за ужу научну област *Комуникологија*, предмет *Комуникологија*.

С тим у вези част нам је да поднесемо Већу следећи извештај:

На конкурс, објављен у *Пословима*, 09.06.2010. године, пријавио се само један кандидат, ванредни професор Филолошког факултета, др Зорица Томић.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Др Зорица Томић завршила је филозофску групу предмета на Филозофском факултету у Београду, 1983. Године. Постдипломске студије обавила је на Филолошком факултету, смер - *Социологија књижевности*, 1989. године, одбранивши магистарски рад под насловом: *Социјалне детерминанте критике књижевности - прилог социологији књижевне рецепције*. Године 1996, др З. Томић је одбранила свој докторски рад на Филозофском факултету, под насловом: *Мушка култура и тоталитарна свест*, и тиме стекла научни степен доктора антрополошких наука.

Од новембра 1989. године, др Зорица Томић је запослена на Филолошком факултету прво као асистент приправник, а потом и асистент на предмету *Социологија*

културе и уметности. За доцента за предмете *Културологија* и *Комуникологија* изабрана је 12. новембра 1996, и реизабрана у исто звање 2001. године. Маја 2003, изабрана је у звање ванредног професора за предмет *Комуникологија*. У исто звање изабрана је 2008.

Од октобра 2001. до краја 2004, у својству наставника до једне трећине радног времена, изводила је наставу за предмет *Јавно мњење* на Факултету политичких наука у Београду, а од октобра 2005 до октобра 2009, као гостујући професор на Факултету за културу и медије, Мегатренд универзитета, предавала је *Комуникологију*, *Теорије јавног мњења* и *Моделе културне политике*. Била је и гостујући професор на Факултету за пословни инжењеринг и менаџмент у Бања Луци.

У својој наставној каријери др З. Томић је обављала дужност ментора или члана комисије студентима – дипломцима, специјализантима, постдипломцима као и докторантима из научних области *Културологије* и *Комуникологије*. Учествовала је такође у више комисија за избор у универзитетска звања. Као предавач ангажована је и у раду алтернативних наставних институција у Београду, БОШ и ААОМ и била ментор за више специјалистичких радова на овим школама. Учествовала је на многим домаћим и иностраним конференцијама, трибинама и округлим столовима из области културологије, комуникологије и антропологије. Била је члан редакција часописа *Theoria* и *Новинарство*, а сада је члан редакције часописа *Култура*.

Лично је веома ангажована у културном и јавном животу Србије и као таква постављена је прво за председника Националне комисије за сарадњу са УНЕСКО-м, да би у међувремену, октобра 2009, била постављена од стране Владе Србије за опуномоћеног амбасадора при УНЕСКО-у у Паризу.

БИБЛИОГРАФИЈА:

ТЕЗЕ:

1. Магистарски рад

Социјалне детерминанте критике књижевности - прилог социологији књижевне рецепције одбрањен на Филолошком факултету у Београду 1989.

2. Докторски рад:

Мушка култура и тоталитарна свест - рецепција Идеја Ота Вајнингера, одбрањен на Филозофском факултету у Београду, 1996.

МОНОГРАФИЈЕ:

1. КУЛТУРА ВЛАСТИ, (1994), Београд, Реч (са групом аутора)
2. ДОМ ОМЛАДИНЕ 1964.-1994., (1994), Београд, Дом Омладине (са групом аутора)
3. РЕЦЕПЦИЈА УМЕТНОСТИ (1996), Београд, Филолошки факултет (са групом аутора)
4. КОМУНИКОЛОГИЈА (2000.) Београд, Филолошки факултет, 238 стр.
5. МАПИРАЊЕ МИЗОГИНИЈЕ У СРБИЈИ: ДИСКУРСИ И ПРАКСЕ (2000), са Београд, Асоцијација за женску иницијативу (са групом аутора)
6. МУШКИ СВЕТ (2001.) Београд, Зептер, стр.246.
7. ТОЛЕРАНЦИЈА СУСРЕТ РАЗЛИКА (2002) Београд, Савезно министарство националних и етничких заједница (са групом аутора)
8. КОМУНИКАЦИЈА И ЈАВНОСТ (2004) Београд, Чигоја штампа, 215.стр.
9. РАЗУМЕВАЊЕ (2005) Београд, ДЕВЕ (са групом аутора)
10. ТЕОРИЈЕ ЈАВНОГ МНЕЊА (2006) Београд, Мегатренд Универзитет, Београд (ЦД издање)
11. ПОЉУБАЦ У ДОБА КУЛИРАЊА (2006), Београд, Народна књига, Београд, 222.стр.
12. NEWS AGE (2008), Београд, Службени гласник,182 стр.
13. КУЛТУРНА ПОЛИТИКА И ПОЛИТИКЕ ИДЕНТИТЕТА(2009), Београд, Мегатренд Универзитет, 182 стр.

ОБЈАВЉЕНИ РАДОВИ ДО ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ВАНДРЕДНОГ ПРОФЕСОРА:

1. Марксово схватање слободе, (1983) *Зарез*, бр. 2-4, Бгд., стр. 11-18.
2. У потрази за изгубљеним временом, (1984) *Обележја*, бр. 2, стр. 121-129.
3. Културна машина, (1986) *Поља*, бр. 327.
4. Између носталгије утопије, (1986) *Студент*, бр. 22.
5. Цензорске методе,(1988) *Књижевне новине*, бр. 765.
6. Критика књижевности и цензура, (1989), бр. 5-6, стр. 145-161.
7. Убити птицу ругалицу, (1990) *Новинарство*,бр. 3-4, стр. 75-81.

8. Цензура и идеологија, (1990), *Књижевна критика*, бр. 3-4, стр. 65-68.
9. Ка онтологији стваралачког чина, (1990) *Поља*, бр. 373.
10. Природа аргументације преферентног става на литерарном материјалу, (1993) са проф. др Ратком Нешковићем, *Међународни скуп слависта у Вукове дане*, објављен резиме, стр. 48.
11. Cultural Identity and the Problem of Tolerance, (1993) саопштење на међународном скупу *Interconfessional Understanding and Dialogue*, Сјеница, август 1993.
12. Теоријски и естетички модел рецепције уметности, (1994) са проф. др Јасном Јанићијевић, *Међународни скуп у Вукове дане*, Београд, објављен резиме, стр. 47.
13. An Analysis of Aesthetic Orientation, (1995), са групом аутора, *Европски конгрес психолога*, Атина, објављен резиме.
14. Појам цензуре, (1995) у монографији *Култура власти*, Београд, стр. 15-21.
15. Јединствена књижевна и стваралачка радионица (1995) у монографији *Дом омладине*, Београд, стр. 1-10.
16. Природа аргументације преферентног става на литерарном материјалу, (1995) у монографији *Рецепција уметности*, Филолошки факултет, Београд, стр. 202-321.
17. Уметност, критика и цензура. Анализа ставова, (1995) у монографији *Рецепција уметности*, Филолошки факултет, Београд, стр. 331-345.
  18. Маса и индивидуалитет- парадокс шетача, (1997), Београд, *Реч*, бр. 30 (стр. 13-16)
  19. Природа или култура полности, (1999), Београд, *Култура*, бр. 98. (стр. 177-186)
  20. *Комуникација и нови медији*, (2000), Београд, *Култура*, бр. 100, (185-201)
  21. *Мушка култура и тоталитарна свест*, (2000), Београд, Ажин, у монографији *Мапирање мизогиније у Србији, дискурс и праксе*, (стр. 313-329)
  22. *Мушка култура као хомосексуална утопија. Свет без жена?* (2000), Београд, Ажин, у монографији *Мапирање мизогиније у Србији- дискурс и праксе* (стр. 357-371)
  23. *Комуникација, медијација, симулација* (2001), Београд, *Квадарт* (стр.4-8)

24. *Толеранција и еманципација* (2002), Београд, Савезно министарство ионалних и етничких заједница, у монографији *Толеранција сусрет разлика* (стр.73-80), енглески превод, *Tolerance and Emancipation* (стр.77-83.)

ОБЈАВЉЕНИ РАДОВИ ОД ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ВАНДРЕДНОГ ПРОФЕСОРА 2003, са коефицијентима:

1. (P61-2) Сајбер простор и проблем разграничења, (2003) Београд, *Култура*, бр.107/108., 2003. (стр.9-19) темат приредила и уводник написала Зорица Томић
2. (P13-5), *Комуникација и јавност* (2004), Београд, Чигоја штампа (стр.215)
3. (P 22-2) *Толеранција и проклетство разлике* (2005), Београд, ДЕВЕ, у монографији РАЗУМЕВАЊЕ (стр. 9-31)
4. (P13-5), *Пољубац у доба кулирања* (2006), Београд, Народна књига (стр.222)
5. *Теорије јавног мњења* (2006), Београд, Мегатренд Универзитет, CD издање
6. (P52-3) Сајбер простор и јавна сфера, (2007), Бања Лука, *Анали пословне економије*, Универзитет за пословни инжењеринг и менаџмент (стр. 99-105)
7. *Second Life*, (2007) *E-Volucija.*, бр. 15
http://www.bos.rs/cepit/evolucija/html/15/second_life.htm
8. Дигитално друштвено (2007), *E-volucija*, бр., 16
http://www.bos.rs/cepit/evolucija/html/16/digitalno_drustveno.htm
9. (P13-5), *News Age*, (2008), Београд, Службени гласник (стр.270)
10. (P61-2), Утицај медија и васпитање за дијалог (2008), Београд, *Настава и васпитање*, бр.4 (стр.539-552)
11. (P62-1,5) *Култура и полност* (2008), Београд, *Филозофски годишњак*, бр.21. (стр.157-169)
12. (P61-2) Вајарска метафора (2008), Београд, *Култура*, бр. 120 (стр.145-163)
13. (P62-1,5) Глобализација и интеркултурна комуникација (2008), Нови Сад, *Култура полиса* (стр.487-503)
14. (P13-5) *Културна политика и политике идентитета* (2009), Београд, Мегатренд Универзитет (стр.182)
15. (P62-1,5) *Доба комуницирања* (2009), Београд, *Годишњак Факултета за културу и медије*, Мегатренд Универзитет (стр.31-49)

16. (P 21-4) Персонализација и нарцизам (2009), Источно Сарајево, *Наука и настава на Универзитету*, Зборник радова са Међународног научног скупа, Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет (стр.137-149)
17. (P62-1,5) Фантазам успеха и губитници транзиције (2009), Београд, III *Програм, лето* (стр.78-92)
18. (P62 - 1,5) Удео комуникације у дневној економији времена, (2009) Нови Сад, *Култура пописа*, посебно издање (стр.55-71)
19. (P22- 2) Лингвистика као један од угаоних каменова комуникологије (2009), Muenchen, и Christian Voss & Biljana Golubovic(ed.), *Serbian linguistics/Srpska lingvistika, Studies on Language and Culture in Central and Eastern Europe (SLCCEE)*, Verlag Otto Sagner, (str.297-309)
20. (P52-3) Цензура као комуникативни опструкт (2009), Никшић, *Социолошка луча*, бр.1 (стр.32-41)
21. (P61-2) Концепт маскулинитета у Фројдовој теорији културе (2009), Београд, *Култура* (стр.23-42)
22. (P21-4) Језик, писмо и културни идентитет (2009), Београд, *Зборник међународног састанка у Вукове дане*, 39/1 (стр.353-361)
23. (P22-2) Културни идентитет и културна политика (2009), Београд, поглавље у књизи *Изазови европских интеграција*, Службени гласник (стр.27-41)
24. (P62-1,5) Мултикултурализам као нови глобални хоризонт (2010), Београд, *Годишњак Факултета за културу и медије*, бр.2 (стр.31-39)

ПРИКАЗ РАДОВА

(Напомена: Магистарски рад, докторски рад, као и радови објављени до 2003. године нису овде приказани, будући да се налазе у документацији за претходни избор кандидата).

1. Текст *Сајбер простор и проблем разграничења*, З. Томић је објавила као свој прилог, односно уводни чланак за тематски број часописа *Култура* који је сама приредила. Она у овом раду отвара као суштинско питање не само појам друштвености у оквиру компјутерски посредованог универзума, већ и потребу да се превреднује категоријални апарат који је био функционалан за теорију “пред-електронске”, односно “пред-дигиталне” ере. Проблем разграничења односи се

најпре на детектовање демаркационе линије између категорија техничко-друштвено, јавно-приватно, као и виртуелно-реално.

P61-2

2. Текст *Толеранција и проклетство разлике*, чини једно поглавље у монографији *Разумевање*, и у њему се ауторка бави категоријом разлике као суштинском за перспективу вредновања у оквиру које се сви неприпадници групе која конституише "владајућу парадигму" појављују као недостатни или инфериорни. Отварајући проблем полне разлике, а посебно односа међу категоријама пол-род, она обрађује проблеме политичке моћи и категорије толеранције у односу према тзв. "мањинским дискурсима".

P22-2

3. У тексту *Сајбер простор и јавна сфера*, З. Томић пише о феномену интернета као најотвореније демократске "јавне сфере" и показује да се интернет формира као комуникативно поље у којем се остварују нови типови друштвених релација моћи међу његовим корисницима. Тиме она у фокус ставља питање о структури, димензијама и политичким импликацијама "јавне сфере" на интернету. Због значајних комуникативних перформанси и парадоксалног растакања "јавне сфере" ауторка показује како се управо на интернету доводи у питање један помало романтичарски концепт јавности који је у својој чувеној студији понудио Ј.Хабермас.

P52-3

4. У тексту *Second life (online издање)* З. Томић се бави значењем и перформансама "виртуелног идентитета" који се озбиљује на интернету. Пројекат «second life», својеврсна парадигма «дигиталног универзума», «сајбер државе», «виртуелног острва», представља парадоксалну техно-стварност савременог света. Замишљен као виртуелни свет у коме би стварни људи могли да бирају свој идентитет, да изгледају како желе, да се баве свим замисливим професијама, да се мимо стварних конвенција међусобно удружују и остварују комуникацију која је иначе у «стварности» запала у тешку кризу, «second life» је постао један од најинтригантнијих пројеката савременог информатичког доба.

5. У тексту *Дигитално друштвено (online издање)* ауторка излаже тезу о СМС (компјутерски посредована комуникација) као о новој форми ”друштвеног умрежавања”. Специфичност симболичке, културне и епохалне технолошке детерминанте, има за последицу својеврсно растакање класичног појма друштвености. Упркос отварању бројних могућности да се у оквиру савремених комуникативних стратегија реализују индивидуални потенцијали, за З. Томић СМС представља поље у којем је могућно открити кардиналне промене у разумевању категорија ”приватног” и ”јавног”.
6. У тексту *Утицај медија и васпитање за дијалог*, ауторка разматра појам дијалога као једну од основних категорија људске комуникације. Као модел комуникације који претпоставља сусрет два бића, два искуствена поља и два света, дијалог представљен у медијима, односно, уприличен за јавну сцену, постаје занимљив културолошки и комуниколошки феномен, најпре зато што медијски обликован, представља вид посредоване, а тиме и калкулисане комуникације. Полазећи од класичних критички оријентисаних теорија медија, а посебно тзв. »теорија утицаја«, она испитује значење медијски артикулисане дијаложке форме комуникације. За разлику од дијалога који представља темељ најпре античког, а потом и ренесансног поимања племенитог општења усмереног ка заједничком стицању до истине, дијаложка форма комуницирања у електронским медијима, опозива уважавање »другог«, чиме се первертира у борбу за »добивање сагласности«.

P61- 2

7. У тексту *Култура и полност* З. Томић разматра категорије културе и полности као темељно повезане, како због тога што тек у култури полност постаје знак, тако и због тога што се култура као универзално поље људске симболизације конституише и у односу према полности. Полазећи од основе патријархата, у раду се показује како се полна доминација тумачи као основа друштвене хијерархије. Ауторка утврђује како је природна, биолошка полна разлика, у оквиру западноевропског културног модела, трансформисана у концепт супремације маскулиног принципа и тиме подређена логици културне конструкције.

P62-1,5

8. У тексту *Вајарска метафора* ауторка излаже тезу да је савремено доба обележено новом фазом у историји западног индивидуализма. Развијена демократска друштва, које карактерише проширена приватизација, промена, па чак и ерозија друштвених идентитета, идеолошка и политичка незаинтересованост, као и убрзана дестабилизација личности, што су конститутивни елементи крајње фазе «персонализације», изнедрила су нови појам идентитета који је флексибилан, вишестран, личан, подређен краткотрајности трендова и слици света коју стварају медији.

P61-2

9. У раду *Глобализација и интеркултурна комуникација*, ауторка расправља питање значења интеркултурне комуникације у оквиру процеса глобализације и информатизације. Проблем одрживости концепта «интеркултурне комуникације», као индивидуалне и социјалне праксе са једне, и као теорије са друге стране, разматра се из перспективе савремене културе доминантно обележене владавином медија, а посебно с обзиром на нови техно-социјални комуникативни контекст. Овде се указује и на разлику између *културе глобализације и глобалне културе*, важне за разумевање интеркултурне комуникације као феномена и као глобалног политичког пројекта.

P62-1,5

10. *Доба комуницирања* је текст у коме ауторка пише да доба медијске културе, обележено владавином медија, њиховом сталном пролиферацијом и својеврсним «делиријумом комуникације», отвара простор за питање разумевања кодова у којима се стварају нови модели друштвене праксе: Иза све жешће инсценације комуникације, одвија се растакање класичног појма друштвености, у корист једне нове, виртуалне, распршене, герилске и субверзивне публике. Тиме се, сматра ауторка, и класичне теорије медија доводе питање, будући да се између осталог промена односа између емитера као «центра» и корисника као «периферије», може интерпретирати као опозив глобалне контроле поља друштвене комуникације, који се одвија изван симболичког важења категорија «новоговора» глобалне политике.

P62- 1,5

11. *Персонализација и нарцизам* је текст где ауторка испитује перформансе владајућег нарцистичког обрасца, који, по њеном мишљењу, представља

парадигматичну слику промењених категорија друштвености, а тиме и нових комуникативних стандарда. Један од аспеката поменутог културног исто као и комуникативног феномена, садржан је у својеврсној обавези инвестирања у телесни идентитет, изглед и »имиџ«, а тиме и у кореспондентни стандард »изложљивости«, који настаје са преминацијом »медијског конструкта« стварности.

P21-4

12. У раду *Фантазам успеха и губитници транзиције*, З. Томић указује на нову лексику, која се у оквиру либерално-капиталистичке парадигме појављује као поље друштвене стратификације. Опасност од губитка «културе самопоштовања» показује се у чињеници да се раније морално привилеговани статус сиромашних, претвара у модерно проклетство уобличено категоријом губитништва, што постаје посебно проминентно на таласу нове идеологије утемељене на фантазму успеха. Трансфер економске неједнакости на друштвену неједнакост, могућно је открити као нову форму класног рата који се прихвата са равнодушношћу - будући да «победници» не настоје да наметну своје вредности већини (коју доживљавају као инфериорну и зато предодређену за страдање), још мање да отворе било који стварни дијалог, колико да створе паралелне или алтернативне институције у којима неће бити неопходно суочавање са губитницима.

P62-1,5

13. Текст *Удео комуникације у дневној економији времена* представља резултат заједничког рада на научно-истраживачком пројекту *Дневна економија времена грађана Србије* (Мегатренд Универзитет, Meda Gallup). У раду се приказује онај део резултата који се односе на истраживање комуницирања телефоном (стационарним и мобилним). Осим компаративне анализе овог комуникативног модела са директним комуницирањем (у оквиру породице или са пријатељима), у раду се, између осталог указује на различите комуникативне навике (праксе) испитаника с обзиром на различите параметре (пол, узраст, образовање итд.).

P 62-1,5

14. *Лингвистика као један од угаоних каменова комуникологије* је текст у коме З. Томић интердисциплинарну природу комуникологије потврђује чињеницом да се у оквиру ње истражују најразноврснији облици општења међу живим бићима, па

самим тим, да она обухвата проучавање садржаја, облика и техника саопштавања, испитивање смисла порука и начина њиховог прихватања. У раду се указује на значај лингвистике за развој комунологије, а посебно се разматра инструментализовање категоријалног апарата лингвистике у оквиру комуниколошке теорије.

P22-2

15. У тексту *Цензура као комуникативни опструкт* З. Томић излаже тезу о цензури као облику регулације комуникације, као својеврсном „комуникативном опструкту“ а тиме и конститутивном елементу јавне друштвене комуникације. *Превентивна цензура* одређује, ограничава и контролише читаво поље друштвене комуникације, директно условљавајући јављање и функционисање *накнадне* и *аутоцензуре*. У раду су показује да превентивна цензура функционише као *идеолошки индуктор* сваке комуникације. Њено оспољење у виду *накнадне цензуре* производи комуникацијски шум, будући да контролише не само канале комуникације, него исто тако и јављање поруке која улази у оптицај и која треба да се декодира. У раду се осим типолошког разврставања модела цензуре, анализирају њихове функције у комуникативном процесу.

P52-3

16. У тексту *Концепт маскулинитета у Фројдовој теорији културе* ауторка се бави концептом ”маскулинитета”, као функционалном и кардиналном категоријом Фројдове теорије културе. Традиционална дихотомија између ”културе” и ”натуре”, која се темељи на разлици између концепта ”маскулинитета” и ”феминитета”, у оквиру Фројдове теорије културе, постаје ”аргумент” којим се култура тумачи искључиво као ”мушко дело”. Указујући најпре на Фројдову теорију нагона, овај рад показује да се у оквиру његове теорије, мушкарац позиционира као једини прави Субјект културе.

P61-2

17. *Језик, писмо у културни идентитет* је текст у коме ауторка полази од става да језичка основа и културна историја представљају темељ разумевања не само разлике између језика и писма, већ и интерпретирања концепта културног идентитета. Културни идентитет се може разумети као систем особености једне културе, а тиме и као демаркациона линија у односу на друге културе. Као ”мултидимензионална конфигурација”, културни идентитет се не темељи само на

очувању културног наслеђа, него се развија и у отвореној комуникацији са другим културама. Иако је традиција ”двоазбучности” једна од одлика српске културе, основна тема овог рада је позиција ћирилице у оквиру владајућег ”културног судара” између ретрадиционализације и глобализације.

P21-4

18. *Културни идентитет и културна политика* : У овом раду ауторка разматра контроверзни појам *културног идентитета*, који се, у оквиру глобалне мултикултуралистичке парадигме, налази на трагу суспензије категорије «нације». Истовремено он налаже модел културне политике као «политика идентитета». Универзалистичка матрица о вредности културе уопште, само прикрива «стратегије презентације», означавања, и тиме озакоњења моћи Јаког Субјекта, који под заставом толеранције уз помоћ глобалних медија омогућава процес именовања, означавања или презентације «идентитета». У раду се показује да је глобална (мулти)културна политика утемељена на стратегији манипулисања различитостима, чиме се заправо потврђује једна у основи монокултурна парадигма у којој су место и улога категорије културног идентитета строго одређени, контролисани и дозирани.

P22-2

19. *Мултикултурализам као нови глобални хоризонт*: У овом раду З. Томић најпре испитује категорије «универзализма» и «мултикултурализма» из перспективе Хантингтонове студије *Судар цивилизација*. Указујући на проблематичност универзалистичке доктрине, на којој се формирају категорије политичког дискурса глобалног светског поретка, попут културне разноврсности, толеранције или вредновања култура, у тексту се показује да се упркос напуштања универзализма, мултикултурализам појављује као нови глобални (универзални) политички хоризонт.

P62-1,5

МОНОГРАФИЈЕ:

1. *КОМУНИКАЦИЈА И ЈАВНОСТ (2004. Београд, Чигоја штампа, 215 стр.)* је књига састављена из два дела. У првом делу ауторка се бави појмовима трансмисионог и

ритуалног појма комуникације, односом комуникације и информације, проблема значења у комуникацији, као и типовима комуникације с обзиром не само на социјални контекст већ и на опсег комуникативног процеса.

У другом делу, теоријски се елаборирају категорије јавности и сродних појмова као што су група, гомила, маса и елита, друштво. Ауторка такође излаже различите теорије јавности као и типове јавности. Посебно се бави Хабермасовим појмом јавности и јавног мњења. У књизи је обрађен и феномен публике, а посебно Д. МекКвејлова класификација комуниколошких истраживања публике. Представљајући феномен јавног мњења, у његовим теоријским елаборацијама, ауторка излаже различите теорије јавног мњења као и преглед стратегија истраживања јавног мњења.

Појам ”јавне сфере” је изложен преко категорија јавног интереса, медијске представе и категорије дијалога која, посебно у оквиру медијске културе задобија ново значење, посве различито од онога које је имала у оквиру античке или схоластичке традиције.

Књига је методолошки веома добро конципирана, прегледно написана, изузетно информативна у погледу детаљне обраде бројних појмова везаних за проблем јавности и јавног мњења. Оно што је посебно драгоцено је анализа ставова неколицине главнихмахом европских теоретичара који су се током 20. века бавили овим темама.

P13-5

2. ТЕОРИЈЕ ЈАВНОГ МНЕЊА- (2006, Београд, Мегатренд Универзитет, Београд, ЦД издање), представља електронски уџбеник из истоименог предмета на Факултету за Културу и медије. Урађен је у *power point-и*. Ауторка представља социолошки или дискурзивни и индивидуалистички или агрегат модел јавног мњења. Осим основних категорија јавности и јавног мњења ауторка елаборира појам сцене, ексклузивног индивидуума, као и појмове спирале тишине, *опинион макера*, проблем друштвеног конформизма, односа савремених медија и демократије, проблема глобализације и информисања, моделе креирања и контроле мњења, проблем вредности у јавном комуницирању итд.

3. ПОЉУБАЦ У ДОБА КУЛИРАЊА, (2006. Београд, Народна књига, 222 стр.), представља комуниколошку струдију савремене високо индустријализоване и медијски посредоване, персоналистичке културе. Полемички интонирана, ова студија која се бави феноменом комуникације, бискости и отуђења, феноменом интима, оралном фиксацијом и тзв. парадоксом ”делиријума комуникације” посредоване бројним и софистицираним

техничким помагалима, од интернета до мобилних телефона, поставља питање о масовној равнодушности и апатији као преовлађујућој клими душтвеног комуницирања.

Пољубац се интерпретира као парадигма присности, а његово алармантно одсуство у свакодневном животу (ауторка је приложила и резултате истраживања о пољупцу спроведеном међу студентском популацијом), према њеном мишљењу, представља феномен симптоматичан за савремену културу која, као *modus vivendi* промовише дистанцу, а не блискост.

Од друштвеног значења пољупца, преко значења усана и оралне фиксације савремене културе, у књизи се на веома занимљив и аргументован начин истражују и тумаче значење пољупца у бајкама, однос тела, присности и друштвених стандарда, проблеми “културе фрагментирања”, феномени персонализације и нарцизма, као и тематизовање љубави између универзалног императива сексуализације и зјапеће празнине са којом се суочава човек данашњице.

P13-5

4. NEWS AGE (2008. Београд, Службени гласник, стр.182 стр.): Истражујући улогу медијске културе као инструмента најглобалније савремене индустрије, у књизи се на трагу различитих теоријских претпоставки (Бодријара пре свих) разрађује теза да нови медији не производе само знаковне системе, што је био превасходни задатак оних претходних, већ да стварају и дају смисао самој стварности. Тиме се омогућује конструктор нове доминантне парадигме око које се организује поље друштвене комуникације. Нови медији одређују се као „универзални модел хаотичне друштвене педагогије,“ јер њихова свеprisутност доводи и до промена у многим сферама друштва, као што је на пример, образовни систем. Балансирајући у својим анализама феномена савремене медијске културе између оптимизма елитне културе и екстатичне бруталности масовне коју форсирају заговорници теза о „капиталистичким експлоататорима и заглупљеној маси“, ауторка тражи као једину могућу филозофију медија, средњу линију коју настоји да открије у променама које се дешавају у симболичном пољу културе.

News Age, као појам који је само фонетски близак појму *New age*, одређује се као доба обележено медијима и новим вредносним поретком владавине информација. То је доба у чијем је средишту свет нарцистичког појединца опседнутог култом успеха, младости, површних задовољстава и забаве, али и страхом од досаде. У првим главама, ауторка се бави кодовима новог доба указујући да су друштвене и вредносне промене

последица, између осталог технолошке револуције у медијима: у образовању тако више није битно знање, већ стицање вештина и располагање информацијама; категорија времена добија друго значење, будући да је захваљујући медијском убрзавању, време постало линеарно, пука нумеричка вредност, концентрисано око појмова садашњости и краткотрајности.

У књизи се такође указује на искуство постмодерне, које је довело до драстичне промене у поимању идентитета појединца, будући да медијска култура заправо суспендује концепт стабилне и хомогене личности, омогућавајући појављивање лабилне, хетерогене и променљиве, у извесном смислу, „електронске индивидуе“ коју обликују медији. Бодријаровским речником речено медији (ре)конструишу стварност, креирајући псеудостварни дигитални универзум, у којем емпатија уступа пред инфектом равнодушности, а лични идентитет је организован око играња улога имица који намећу медији.

News age се одликује и новим комуникативним обрасцем, који обележен све већом изолованашћу појединца, „сингл животом“ као моделом урбанитета, опсесивним бављењем собом и индиферентношћу према другима, задобија доминантну форму „нелагодности у комуникацији“. У својим анализама ауторка очигледним примерима указује на субверзивни аспект света потрошње, оцртавајући својеврсну „картографију глади“ оличену у феномену „мега маркета“ и банкама као „новим храмовима“ изгубљених и нарцисоидних појединаца, незаинтересованих не само за социјално умрежавање, већ и за јавну сферу уопште.

Књига 3. Томић представља занимљиво и веома интригантно штиво које свакако није намењено „широкој“ медијској публици, пре свега због веома софистицираног језика и брзог смењивања теза, питања и одговора које илустриује бројним примерима из свакодневне медијске праксе савремене цивилизације. Њена размишљања иду од врло песимистичког погледа на субверзивност медијске културе и лукавства капитала који јој стоји у основи, до указивања на нека могућна компромисна решења за преживљавање у новом добу, која би појединац могао да окрене у своју корист не губећи притом ни своју слободу ни своју креативност.

P13-5

5. КУЛТУРНА ПОЛИТИКА И ПОЛИТИКЕ ИДЕНТИТЕТА

Показујући да је у епохи владавине медија и корпоративистичке логике капитала, класичан појам „културне политике“ недостатан, ауторка најпре уводи у дискурс категорију „политике идентитета“, која се појављује као нови и универзални хоризонт друштвене комуникације у оквиру мултикултуралистичке парадигме, и тиме као политички *conditio sine qua non* свих модерних демократија и њихових „културних политика“.

У првих девет поглавља (Како мислити културу, Функције културе, Културне потребе и право на културу, Модели културне политике, Параметри културне политике, Средства културне политике, Културна политика и цензура, Јавна сфера и културна политика, Јавни интерес медији и културна политика) ауторка елаборира теме које су кардиналне не само за класичну теорију културе, већ и за разумевање модела инструментализовања културе за рачун политике.

У осталим поглављима, међутим, (Културни идентитет, Политике идентитета, Глобализација у култури и глобална култура, Глобализација и „судар цивилизација“, Мултикултуралистичке контроверзе, Семантички „лифтинг“ и Организована друштвена љубав), ауторка показује како у оквиру нове глобалистичке, односно, универзалистичке парадигме, политика постаје инструмент културе.

Указујући на то да су сагласно новом духу епохе, политике идентитета (малих, маргиналних или сагласно приватним афинитетима створених група) модеран облик социо-културног умрежавања који се одвија изван категорија традиције или нације, ауторка упућује на ону интерпретацију према којој категорија идентитета (и културног идентитета свакако) може бити оквир расположив за слободно размењивање. Интерпретирајући категорију „политике идентитета“ као појам којим се данас означава веома широк спектар како политичких активности тако и теоријских дискурса који се баве питањем неравноправности, непризнатости или маргинализације одређених социјалних група, ауторка скреће пажњу на бројне противречности које прате „новоговор“ глобалне културне политике, као што су категорије „видљивости и утицаја, мањинских дискурса, политичке коректности, говора мржње или толеранције“.

Ауторка такође указује на феномен у којем се минимализовање категорија културног и националног идентитета у комуникацији са интернационалном мултикултуралистичком парадигмом, појављује у виду компензације национализмом и

ексклузивизмом према унутра, па се може рећи не само да космополитизација наступа са ретрадиционализацијом, већ је она управо провоцира. У апологетици новог европског мита, одлућујућу улогу имају медији, без обзира да ли су афирмативно или критички настројени, будући да репродуковањем мита о *недовршености*, коју прати свака транзиција, посежу за конструктима у којима се операционализује мазохистичко самосажалење оних који своје културе доживљавају као мале, провинцијалне и безначајне.

P13-5

Радови проф. др Зорице Томић, посебно њене монографије и студије из области комуникација, јавног мњења и медија, указују на веома ангажованог научника, заинтересованог за више различитих теоријских дисциплина почев од комуникологије, преко проблема јавност до теоријских претпоставки постмодерне и сајбер друштва. Она своје теме обрађује са научном акрибијом, при том занимљиво и аргументовано, користећи опширну домаћу и страну литературу, али и емпиријаска истраживања која сама води са својим студентима. Своје идеје др Томић излаже јасно и прегледно због чега су неколике њене књиге постале веома тражене и на више универзитетских ценатара.

У погледу структуре коефицијената кад се ради о кандидаткињим радовима, њихова укупна вредност је 57, а појединачна су распоређена на следећи начин:

$$P10 = P13 \times 4 (5) = 20$$

$$P20 = P21 \times 2 (4) = 8 + P22 \times 3 (2) = 6 = 14$$

$$P50 = P52 \times 2 (3) = 6$$

$$P60 = P61 \times 4 (2) = 8 + P62 \times 6 (1,5) = 9 = 17$$

Укупно 57

4. НАСТАВНА И ПЕДАГОШКА АКТИВНОСТ

Проф. др Зорица Томић, која се у наставно-научном процесу на Филолошком факултету налази од 1989. године, најпре у својству асистента-приправника и асистента, а затим доцента и ванредног професора на предметима *Комуникологија* и *Културологија*, потврдила је завидну способност модерног општења са студентима, и тиме показала да и сам наставни предмет који изводи (*Комуникологију*), осим у теоријско-апстрактном домену, продуктивно живи у самој пракси комуницирања са новим генерацијама

студената. И у извођењу наставе из другог предмета, *Културологија*, З. Томић је показала изузетан труд да иновира наставу и из овог научног подручја. Такође је показала инвентивност у ангажовању студената да раде истраживања и анкете што је користила у значајном пројекту *Рецепција уметност* (1990-1995) у којем је учествовала са више прилога, а који је објавио Семинар за друштвене науке Филолошког факултета. Њен допринос овој студији о преферентној рецепцији различитих уметничких и стилских облика, био је веома запажен и приказан у два наврата на Међународном скупу слависта у Вукове дане. Ентузијазам проф. Томић у раду са студентима посебно је дошао до изражаја у емпиријским истраживању на самој студентској популацији, што је касније синтетички приказала у својој веома траженој књизи *Пољубац у доба кулирања*.

Током своје универзитетске каријере, др Томић је била бирана за члана бројних комисија за изборе у различита звања, као и за члана комисије или ментора за специјалистичке, дипломске, магистарске и докторске радове и дисертације. У 2009 била је ментор за докторску дисертацију Д. Радовановић, одобрену на Филолошком факултету под насловом: *Комуникативне могућности виртуелног света: Интернет заједнице у Србији*.

5. МИШЉЕЊЕ И ОЦЕНА КОМИСИЈЕ

Др Зорица Томић предаје на Филолошком факултету два предмета: *Културологију* и *Комуникологију*. С обзиром да је у једном периоду само она изводила наставу из *Комуникологије*, др Томић је конципирала нови наставни предмет, тако да је већ после одржаног курса трима генерацијама студената, уложила труд и интелектуално умеће да у форми уџбеника, (пре свега мислимо на њену књигу *Комуникологија*, али и студију *Комуникација и јавност*) објави своје курсеве предавања из ових предмета и тиме олакша студентима савладавање градива, а широј научној јавности стави на увид своје погледе на овај итекако значајан предмет у савременој *науци о комуникацијама и информатичкој култури*. Као добар показатељ научне вредности ових студија, јесте позив колегиници Томић да се прихвати обавезе да изводи наставу из ове научне области на Факултету политичких наука у Београду (од 2001-2004), а затим и на Мегатренд универзитету од 2005 до 2009.

Својим досадашњим радом, пре свега мислимо на објављивање књига које су постале универзитетски уџбеници, затим и на завидан број значајних књига (монографија), студија и остале радове, а потом и на веома успешно обављање наставно-научне

делатности, др Зорица Томић је, према оцени Комисије, испунила неопходне формалне, али и све друге законом прописане услове за избор у звање редовног професора. На основу анализе њених научних радова објављених од претходног избора и позитивног мишљења о том радовима, као и о њеној наставно-педагошкој активности, друштвеном ангажману на културним трибинама, у стручним часописима и редакцијама часописа, комисија је закључила да је кандидаткиња др Зорица Томић савестан наставник и педагог, вредан научни и јавни радник у домену комуникологије и културологије, чиме већ више од две деценије доприноси угледу установе у којој ради. Због свега наведеног, комисија је једнодушна у оцени да Већу Филолошког факултета предложи да се др Зорица Томић изабере у звање *редовног професора* за наставно-научну област *Комуникологија*, предмет *Комуникологија*.

КОМИСИЈА:

Др Јасна Јанићијевић, ред. професор,
председник
Филолошки факултет,
Београдски универзитет

Др Бесим Спахић, ред. професор,
Филозофски факултет,
Универзитет у Сарајеву

Др Новица Милић, ред. професор,
Факултет за медије и комуникације,
Сингидунум универзитет, Београд